

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ДІЛОВОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ

В статті розглядаються питання, пов'язані з особливістю навчання ділової англomовної презентації засобами ІКТ, розробкою, призначенням та класифікацією мультимедійних презентацій.

Ключові слова: ділова англomовна презентація, мультимедіа, комп'ютерна презентація, ІКТ.

Формування високого рівня інформаційної культури кожного члена суспільства, держави, впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у практику навчально-виховного процесу – пріоритетні шляхи розвитку освіти [4; 8; 12].

Згідно із програмою та визначеним рівнем володіння іноземною мовою (ІМ) випускник ВНЗ повинен вміти чітко виступати з підготовленими індивідуальними презентаціями щодо широкого кола тем академічного та професійного спрямування, користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткій, логічно об'єднаній дискурсі, враховуючи цільову аудиторію і мету висловлювання, користуватись відповідними правилами ділової презентації та паралінгвістичними засобами, коментувати таблиці, графіки і схеми, орієнтувати аудиторію щодо загальної побудови свого виступу-повіді тощо [9].

У сучасних вітчизняних та зарубіжних науково-методичних, психолого-педагогічних дослідженнях різних аспектів іноземної презентації приділяється належна увага. Так, проведений аналіз цих джерел показав, що в окремих роботах розглядаються проблеми психологічних та лінгвістичних особливостей презентації як виду професійно спрямованого монологічного мовлення (Е. С. Churchman 1986, Е. К. Horwitz 1986, L. S. Self, C. S. Carlson-Liu 1998, В. Б. Кашкин 2000, О. Ю. Попова 2005); класифікації презентацій (J. V. Thill 1991, Л. Арредондо 1998, Adler R. B. 1998); композиційно-мовленнєвих форм презентації (D. Bernstein 1988, R. B. Adler 1998); структури та організації презентації ІМ (J. King 2002, О. Ю. Попова 2005, M. Perras 2005); методико-дидактичних принципів створення та використання мультимедійних навчальних презентацій у процесі навчання ІМ (Н. І. Клевцова 2003, J. Yates 2006); самостійного вдосконалення риторичного аспекту монологічного мовлення (Л. М. Карацева 1998, Л. А. Введенская 2001); розвитку умінь невербального спілкування (D. McNeill 1992, В. П. Морозов 1998, Т. К. Чмут 2004, Г. В. Колшанский 2005, С. В. Соколова 2006); особливостей використання ресурсів Інтернет у процесі навчання презентації (А. Yamashiro, J. Johnson 1998, Barrett V. 2003, І. А. Федорова 2006); навчання презентації англійською мовою студентів економічних спеціальностей (Ю. С. Авсюкевич 2009) та інші.

Незважаючи на безперечну цінність вищезгаданих авторів, аналіз досліджень показав, що проблема навчання саме ділової іноземної презентації засобами ІКТ недостатньо досліджена у вітчизняній методиці навчання ІМ. Тому існує об'єктивна потреба в подальших дослідженнях, які б сприяли професійним потребам майбутніх фахівців в галузі економіки та бізнесу.

Звідси, **метою** статті є висвітлити особливості навчання ділової англomовної презентації засобами ІКТ. Досягнення поставленої мети статті передбачає розв'язання таких **задач**: 1) уточнити поняття "ділова англomовна презентація", "комп'ютерна презентація"; 2) визначити мету навчання презентації у неможливому ВНЗ; 3) виокремити алгоритм підготовки занять з мультимедійними засобами та критерії відбору матеріалу для презентації.

Зазначимо, що термін "презентація" як форми публічного професійно спрямованого монологічного мовлення в теперішній час має два значення: 1) дія, акція (загальнонавчальне значення), тобто показ нового товару, пред'явлення широкому загалу нової інформації (представлення нової книжки, колекції мод, кінофільму) як рекламна, популяризуюча акція; 2) документ, створений за допомогою комп'ютерної програми PowerPoint [2; 13].

Презентація – це виступ, іноді супроводжується візуальними образами, спрямоване на те, щоб донести до аудиторії інформацію і/або переконати її вчинити певні дії, потрібні організатору презентації [10]. Ефективна презентація, як правило, заздалегідь спланована, добре організована і призначена для певної аудиторії.

Щодо поняття "ділова презентація", а, в нашому випадку, це – ділова англomовна презентація (ДАП), зазначимо, що професійна діяльність майбутнього економіста, бізнесмена пов'язана тільки зі сферою ділової активності, в якій і вживаються ділові презентації. Звідси, навчання презентації англійською мовою студентів економічних спеціальностей буде розглядатися як навчання ділової англomовної презентації, оскільки ніяких інших видів та жанрів презентацій їх майбутня професійна діяльність не потребує.

Слідом за Ю. С. Авсюкевич, Н. Л. Драб, О. Ю. Поповою під цим терміном маємо на увазі: підготовлене професійно спрямоване англомовне монологічне висловлювання ділового характеру, об'єднане конкретним завданням і ситуативними умовами, яке базується на результатах аналітичного дослідження певної проблеми у сфері ділової активності, має чітке логіко-композиційне оформлення і націлене на ефективне інформування, мотивування або переконання певної аудиторії з урахуванням її основних культурологічних та соціально-демографічних характеристик [1; 3; 7].

Розгорнута мета навчання ділової англійської мови (ДАМ) в економічних ВНЗ або на факультетах економічного профілю сформульована, виходячи з таких положень: 1) професійно спрямоване навчання; 2) сфери людського спілкування, 3) соціально-комунікативні ролі і позиції; 4) зв'язок комунікативної компетенції з різними видами мовленнєвої діяльності; 5) компонентний склад цієї компетенції; 6) рівень комунікативної достатності [11, с. 24–40]. Звідси, метою навчання ділової англомовної презентації студентів економічних спеціальностей є формування англомовної комунікативної компетентності у діловому говорінні (у монологічному мовленні), необхідної й достатньої для підготовки й проведення ділової презентації англійською мовою. Розвинута в процесі навчання англомовна комунікативна компетентність повинна: а) забезпечити випускникові вміння готувати й робити ділові презентації АМ в професійно-трудовій та адміністративно-правовій сфері ділового спілкування у тих соціально-комунікативних ролях, що з найбільшою ймовірністю потребують надання усної презентації, а саме: директор торговельних організацій усіх форм власності, начальник відділу маркетингу, начальник відділу торгівлі, менеджер торговельних організацій, торговельний агент, індивідуальний підприємець, рекламний менеджер; б) бути сформованою в єдності її основних компонентів: мовленнєвого, лінгвістичного, ділового лінгвосоціокультурного, предметного, прагматичного, паралінгвістичного й психологічного; в) досягти рівня комунікативної достатності, що допускає такі похибки у володінні мовним матеріалом, які не перешкоджають адекватній комунікації під час ДАП [8].

Презентація може бути комп'ютерною, коли вона розроблена засобами мультимедіа. При цьому ними застосовуються інструментальні засоби розробки навчальних мультимедіа-матеріалів для формування гіперпосилань між фрагментами змістовних частин, забезпечення інтерактивності та створення багатшарових модульних структур, які включають цифрові фотографії, скановані зображення, фрагменти фільмів і текстів.

Презентація, як комп'ютерний документ, являє собою послідовність змінюючих один одного кольорових слайдів, тобто електронних сторінок, підготовлених з використанням інформаційних технологій та призначених для розкриття однієї теми. Демонстрація такого документу може відбуватися на екрані монітору комп'ютера чи на великому екрані за допомогою спеціальних пристроїв – мультимедійного проектора, плазменого екрана, мультимедійного плато тощо.

Програма PowerPoint, що входить до пакету Microsoft Office, дозволяє створювати презентації з ефектами анімації окремих об'єктів (тексту, фотографій, малюнків), з звуковим супроводом, демонстрацією відеофрагментів та використанням гіперпосилань для зміни визначеної послідовності демонстрації слайдів. Передбачена можливість збереження презентації у різних форматах дозволяє використовувати її не лише на комп'ютерах, на яких встановлене програмне забезпечення Microsoft Office, а й переглядати за допомогою будь-якого браузеру.

Презентація можна класифікувати і за такими ознаками: 1. За кількістю медіа засобів: мультимедіа (звуки, зображення, відео фрагменти); текстова (з мінімальним ілюструванням); комбінована. 2. За призначенням: комерційні (здебільшого рекламного характеру); інформаційні; навчальні тощо.

Серед навчальних презентацій в залежності від цілей її застосування можна виділити: лекційні (викладача); звіт про результати діяльності, проект, дослідження (студентська робота); тест (як викладача так і студентів).

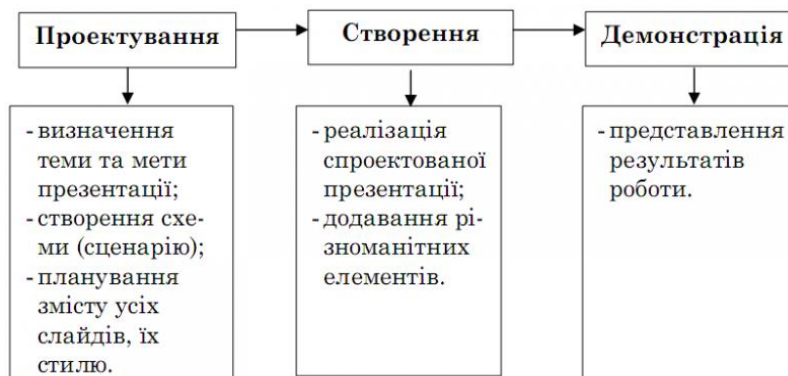
За способом подання слайдів можна розрізнити презентації: 1) для супроводу лекції, виступу (доповіді) – з записом голосу лектора чи усним супроводом; 2) слайд-шоу – без супроводу лектора, або із записаним голосом доповідача; 3) комбінована – з усним супроводом, із записаним голосом, частиною якої може бути слайд-шоу.

Зазначимо, що студентські мультимедійні презентації доцільно використовувати як для представлення результатів власних проведених досліджень, проектів, самостійної позааудиторної роботи, так і для виконання випереджуючих завдань як засіб ознайомлення з новою інформацією, тобто доповідей.

Слідом за вченими, вважаємо, що переваги мультимедійних презентацій такі: 1) презентації можуть створюватися не тільки для показу на стінному екрані для групи студентів, але також можуть використовуватися для індивідуального перегляду на комп'ютері позааудиторно; 2) презентації можуть використовуватися як для занять з безпосередньою участю доповідача, так і без його участі (наприклад, для самоосвіти позааудиторно); 3) потенційна можливість інтерактивності дозволяє комп'ютерні презентації адаптувати під особливості сприйняття студентами навчального матеріалу; 4) часова інтерактивність надає можливість студенту самостійно визначати початок, тривалість процесу навчання, а також швидкість просування по навчальному матеріалу; 5) інтерактивність при доборі потрібної послідовності відображення навчальної інформації забезпечує вільне визначення чергування використання фрагментів інформації; 6) змістова інтерактивність дозволяє змінювати, доповнювати чи зменшувати обсяг змістової інформації; 7) створені презентації можуть демонструватися практично на будь-якому комп'ютері і являють собою

корисний засіб аудіовізуальної підтримки будь-якої доповіді – виступу на науковій конференції чи звіту перед групою [2; 14-16].

Згідно з вченими, робота з презентацією складається з трьох етапів: проектування, створення та, безпосередньо, демонстрація (Див. мал.1) [5].

Мал. 1. Етапи роботи з комп'ютерною презентацією

Особливість навчання ділових англомовних презентацій засобами ІКТ в структурованому підході. Так на початку розробки і створення дидактичних і методичних матеріалів необхідно проглянути сам алгоритм підготовки занять з мультимедійними засобами: 1) визначити тему, ціль і тип заняття; 2) скласти тимчасову структуру уроку у відповідності із основною метою; 3) намітити задачі і необхідні етапи для їх досягнення; 4) продумати етапи, на яких необхідні інструменти мультимедіа; 5) із резервів комп'ютерного забезпечення відбираються найбільш ефективні засоби; 6) розглядається доцільність їх застосування в порівнянні з традиційними засобами; 7) відібрані матеріали оцінюються по часу: їх тривалість не повинна перевищувати санітарних норм, рекомендується продивитись і врахувати інтерактивний характер матеріалу; 8) створюється часова розгортка уроку; 9) при нестачі комп'ютерного ілюстративного матеріалу чи програмного матеріалу проводиться пошук в бібліотеці чи складається авторська програма; 10) із знайденого матеріалу складається презентаційна програма. Для цього пишеться її сценарій; 11) апробація уроку [16].

Згідно науково-методичних досліджень, нам необхідно узагальнити *критерії відбору матеріалу*: 1) зміст, глибина і об'єм навчальної інформації повинні відповідати пізнавальним можливостям учнів, враховувати їх інтелектуальну підготовку і вікові особливості; 2) слайди презентації повинні містити тільки основні моменти уроку (основні визначення, схеми, анімаційні та відео фрагменти, що відображають сутність вивчаючих явищ); 3) при відборі матеріалу для зорового ряду опису моделі уникати дальніх планів і дрібних деталей; 4) слід уникати великих текстових фрагментів. Недопустимо використовувати для читання тексту полоси прокрутки чи кнопки переходу від екрану до екрану; 5) виділяти в текстах найбільш важливі моменти, використовуючи напівжирний чи курсивний шрифт; 6) загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20-25; 7) не варто перенавантажувати слайди різноманітними спец ефектами, інакше увага учнів буде зосереджена саме на них, а не на інформаційному наповненні слайду; 8) на рівень сприйняття матеріалу великий вплив має кольорова гама слайда, тому необхідно підібрати правильне забарвлення презентації, щоб слайд добре "читався"; 9) необхідно чітко розрахувати час на показ того чи іншого слайду, щоб презентація була доповненням до уроку, а не навпаки [2; 5; 14; 16].

Отже, до вимог до структури та змісту навчального матеріалу в діловій презентації, ми виокремлюємо таке: стислий виклад матеріалу ДАМ, максимальну інформативність тексту; ретельно структуровану інформацію щодо окремої ситуації ділового спілкування; наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків; важливу інформацію (висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда; другорядну інформацію розміщуємо внизу слайда; кожному положенню (ідеї) відводимо окремий абзац; головну ідею викладаємо в першому рядку абзацу; використовуємо табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів ДАМ, тоді матеріал подається компактно й наочно; пояснення розміщуємо біля ілюстрацій, із якими вони одночасно з'являться на екрані; інструкції до виконання вправ та завдань подаємо чітко, лаконічно, однозначно; використовуємо емоційний фон; ретельно передивляємося текстову англомовну інформацію ділового характеру на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок; використовуємо звуковий супровід для тексту й графічних зображень, оскільки продуктивність навчання ДАМ збільшується, якщо одночасно задіяні зоровий і слуховий канали сприйняття інформації.

Отже, важливим моментом при роботі з мультимедійними презентаціями є підготовка і проведення студентами ділової презентації, оскільки цей потужний та унікальний засіб для формування у студентів умінь виступати перед аудиторією, коротко формулювати свою думку, структурувати свою доповідь,

використовувати різні мультимедійні засоби і можливості (зображення, звукозаписи, відеофільми, гіперпосилання на інші веб-сайти або файли) для ілюстрування ідеї, гіпотези, висновків.

Наступним напрямком нашої роботи бути розробити комплекс вправ та завдань для навчання англомовної ділової презентації засобами ІКТ.

Використані джерела

1. Авсюкевич Ю. С. Навчання презентації англійською мовою студентів економічних спеціальностей: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / Юлія Сергіївна Авсюкевич. – К., 2009. – 303 с.
2. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Проектування, створення та використання навчальних мультимедійних презентацій як засобу розвитку мислення учнів [Електронний ресурс] / Ніна Петрівна Дементієвська, Наталя Вікторівна Морзе. – Режим доступу до електронного журн.: <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em2/content/07dnpsts.html>.
3. Драб Н. Л. Навчання майбутніх економістів іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення (монологу-презентації німецькою мовою): дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / Драб Наталя Леонідівна. – К., 2005. – 316 с.
4. Закон України від 09.01.2007 № 537-V "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки".
5. Комп'ютерні презентації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wiki.fizmat.tnpu.edu.ua/index.php/Поняття_про_комп'ютерні_презентації._Знайомство_з_програмою_Microsoft_PowerPoint.
6. Морзе Н.В., Дементієвська Н.П. Методичні рекомендації для тренерів-методистів/ Наталя Вікторівна Морзе, Ніна Петрівна Дементієвська: Intel Corporation. – К, 2005. –124 с.
7. Попова О. Ю. Модель обучения иноязычным презентационным навыкам и умениям студентов-менеджеров [Электронный ресурс] / О. Ю. Попова // Лемпертовские чтения. – 2006. – № 8. – Режим доступа к журн.: <http://pn.pglu.ru/index.php?module=subjects&func=viewpage&pageid=2114>.htm.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 494 "Про затвердження Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року".
9. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [Бакаєва Г. Є., Борисенко О. А., Зуєнок І. І. та ін.]. – К. : Ленвіт, 2005 – 119 с.
10. Свободный словарь терминов, понятий и определений по экономике, финансам и бизнесу [Электронный ресурс]. – Режим доступу до словника: [- 11. Тарнопольский О. Б. Методика обучения английскому языку для делового общения : учебное пособие / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. – К. : Ленвіт, 2004. – 192 с.
- 12. Указ Президента України від 20.10.2005 № 1497/2005 "Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій".
- 13. Український економічний термінологічний словник термінів \[Електронний ресурс\]. – Режим доступу до словника: <http://ru.wikipedia.org/w/index.php?title>.
- 14. Ястребов Л.И., Создание мультимедийных презентаций в программе Microsoft Power Point, Вопросы Интернет-образования, №41, \[http://vio.fio.ru/vio_41/cd_site/Articles/glava-00/02.htm\]\(http://vio.fio.ru/vio_41/cd_site/Articles/glava-00/02.htm\)
- 15. Intel® Навчання для майбутнього. –К.: Видавнича група BHV, 2004. – 416 с.
- 16. Westhoff G. Content design and methodology of seminars, workshops and congresses / G. Westhoff, A. Drougas. – Strasbourg: European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, 2002. – 49 p.](http://termin.bposd.ru/publ/17-1-0-28299target=)

Bykonya O.

THE PECULIARITIES OF TEACHING STUDENTS BUSINESS ENGLISH PRESENTATION USING ICT

The article focuses on issues connected to teaching Business English presentation using ICT; creation, purpose and arrangement of classification concepts for multimedia presentations.

Key words: *Business English presentation, Multimedia, multimedia presentations, Power Point presentations.*

Стаття надійшла до редакції 03.05.13